

Tim De Winter

WANT VOGELS ZIJN PRECIES ALS MENSEN

Vermakelijke verhalen
over vogels van hier en
hun wonderlijke leven

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Inhoud

The boss-duif	DE HOUTDUIF	9
Regel nummer één	DE GAAI	13
Haat en Liefde	DE HUISMUS	17
En ze leefden nog lang en gelukkig (of niet)	DE KNOBBELZWAAN	21
Perron negen	DE ZWARTE ROODSTAART	24
Aarspoot!	DE FUUT	26
Tjif	DE TJIFTJAF	28
‘Vliegt de Blauwvoet!’	DE VISAREND	31
Wauw	DE RODE WOUW	34
Zeemeeuw	DE GROTE MANTELMEEUW	36
Nachtlawaaï!	DE KOPERWIEK	38
Kool	DE KOOLMEES	41
Zilver	DE ZILVERMEEUW	45
Koekoek!	DE KOEKOEK	49
Bosheks	DE BOSUIL	53
Het boerken	DE BOERENZWALUW	57
Bianca en Hanne (of waarom zwart-wit niet steeds zwart-wit is)	DE EKSTER	60
Australië	DE BUIDELMEES	64
Athene	DE STEENUIL	66
Schijtlijster	DE KRAMSGOGEL	68
Over ouwe bokken, groene blaadjes en blauwe mezen	DE PIMPELMEES	71
Koning	HET GOUDHAANTJE	75
Luchtpoes	DE BUIZERD	78
Over kastjes, onzichtbaar licht en muizenpis	DE TORENVALK	81
<i>Lanius excubitor!</i>	DE KLAPEKSTER	85
Zwart	DE RAAF	89
Spotify	DE SPREEUW	93
De bosvloeker	DE ZWARTE MEES	96
De zeezot	DE JAN-VAN-GENT	99
Over reigers, kikkers en antibiotica	DE BLAUWE REIGER	102
Donskontje	DE DODAARS	104
Sijs en Els	DE SIJS	106

Snorremans	HET BAARDMANNETJE	109
Hedwig	DE SNEEUWUIL	112
Jan De Witte	DE SLANGENAREND	114
Kersenvink	DE APPELVINK	116
Peuter	DE PUTTER	118
Brand	DE BRANDGANS	120
Ringduif achttien	DE TURKSE TORTEL	122
De kraan	DE KRAANVOGEL	125
De bonte bessenvanger	DE BONTE VLEGENVANGER	128
De geschifte	DE IJSDUIKER	131
De middelste	DE MIDDELSTE BONTE SPECHT	135
Pest!	DE PESTVOGEL	138
Zonder franjes	DE ROSSE FRANJEPOOT	141
De boskip	DE FAZANT	145
Oorlogsspecht	DE ZWARTE SPECHT	149
De scheefschatser	DE HEGGENMUS	152
De halve	DE SMIENT	154
Hoepoe!	DE HOP	157
De facteur	DE OOIEVAAR	161
Duivelsvogels	DE GIERZWALUW	164
<i>A little piece of bread... and no cheese!</i>	DE GEELGORS	166
Rotborst	DE ROOBBORST	168
Suskewiet!	DE VINK	171
Zwartkapje in Engeland	DE ZWARTKOP	175
Hoemp	DE ROERDOMP	179
Geitenmelker	DE NACHTZWALUW	183
De zwarte maffia	DE AALSCHOLVER	187
De avonturen van Kuifje	DE KUIFEEND	190
Cetti! Cetti!	DE CETTI'S ZANGER	193
Bloed	DE GOUDVINK	197
Jodelaar	DE WIELEWAAL	200
Koning Winter	DE WINTERKONING	203
Snep!	DE WATERSNIP	206
De verlegen dief	DE WESPENDIEF	209

Voorwoord

Vogelen. Het is een leuke hobby. Op mijn twaalfde kreeg ik een verrekijker, een vogelboek en een cassette met vogelgeluiden (jawel, ik ben nog van die tijd). Sindsdien zijn er altijd vogels geweest. Dan ga je als jonge vent eens mee met de plaatselijke vogelwerkgroep en beseft je dat je nog veel kan bijleren. Ik deed de afwas terwijl een CD met vogelgeluiden op repeat stond, ik ging naar buiten en keek en luisterde mee met doorgewinterde vogelaars, ik volgde vogelcursussen. Nu geef ik zélf vogelcursussen, in de hoop dat anderen wat bijleren. Want het is een leuke hobby.

Maar vogelen met twee of meer, da's nog veel leuker. Je ziet en hoort meer, je leert bij van elkaar, je scherpt de zintuigen aan. Dus dank je wel aan mijn lief, en aan mijn vogelvrienden en -vriendinnen. Bedankt voor het gezelschap. Bedankt om zo zot te zijn van vogels als ik, om samen naar leuke gebieden te gaan om leuke vogels te zien en te horen. We gaan dat nog doen. Er is nog zoveel moois om te ontdekken.

Wat ik buiten zie en hoor, daar schrijf ik over als ik binnen zit. Hoe hoe meer je leest en opzoekt over vogels, hoe leuker het wordt. Folklore verzint gekke verhalen, wetenschap levert stevige bewijzen aan. Het is die heerlijke mix die vogels zo fascinerend maken. Vogels halen even goed truken uit zoals wij. Je hebt evengoed vrouwen met ballen, ouwe venten die bij de buurjuffrouw langs gaan en buitenechtelijke kindertjes voortbrengen. Want vogels zijn precies als mensen.

The boss-duif

DE HOUTDUIF

De wereld zit vol met stadsduiven. Verwaande nakomelingen van de originele rotsduif en kweeksel van halfslachtige prijsduiven die uiteindelijk in de stad bleven plakken en de straten en huizen omarmden als ijdel surrogaat voor thuis. Het zijn de veelkleurige vliegende ratten op de perrons in treinstations, tussen slenterende voeten van boulevards en hoopvol dreutelend langs caféterrassen. Dit stuk gaat niet over de stadsduif. Het gaat over een andere duif. Eentje die z'n grenzen heeft verlegd en uiteindelijk ook tussen gebouwen en mensen terechtkwam.

Zie ze daar waggelen. Zoekend tussen de tramsporen op de Gentse Korenmarkt. Lompweg snuffelend op de pechstrook van de snelweg. Schuifelend langs het fietspad voor mijn deur. De houtduif die van steen houdt. De duif voor wie iedereen moet wijken. *The boss*. De bosduif.

Bosduiven (officieel zijn het houtduiven) zijn niet meer wat ze geweest zijn. Ze doen het goed bij ons. In hun rommelig breintje hadden ze honderd jaar geleden al door dat het misschien wel loont om naar de stad te verhuizen. Bij de mensen moet je zijn. Want mensen zijn vuile beesten en laten overal afval achter, allemaal eten voor *the boss*. Hun dieet bestaat uit verlepte frieten en oud brood. Ze palmen met veel gedoe je

voedertafel in, tot frustratie van de vogelvoederende mens die liever mussen en mezen en roodborsten ziet dan die stomme bosduiven. Of ze trekken naar *den buiten* en pikken vers zaaigoed van de akkers, tot ergernis van de landbouwers. Bol het af! Rotzakken!

De originele bosduif vind je nog wel in echte bosgebieden, maar ze zijn daar veel dunner gezaaid dan in een stadscentrum. Het zijn cultuurvolgers, net als merels en roodborsten, eksters en kraaien. Van oorsprong zijn dat allemaal rasechte bosvogels, die hazelaars en eiken geruild hebben voor op maat getrimde taxushagen en de rommelige hoekjes achter tuinhuisen. Hun territorium is een halve wijk groot, met hoog opgeschoten naaldbomen om stiekem in te slapen. Houtduiven nestelen op de meest onmogelijke plaatsen en er bestaat zelfs een theorie dat ze de Turkse tortels uit hun nesten verdrijven en hun plaats inpikken. Want ik ben groot en zij zijn klein, denkt die bosduif dan. Ik ben hier *the boss*.

Dat ze op de meest onmogelijke plekken in de stad broeden, is in hun voordeel. Boven op een straatverlichting, in de dakgoot van een café, in opgeschoten klimop van een geveltuin op de steenweg: het zal hen worst wezen. Die houtduiven zelf heb-

ben nergens last van en een roofvogel zal hen in die drukke, lawaaierige omgeving niet aanvallen. Niet dat die nestpogingen altijd goed aflopen, want houtduiven hebben evenveel verstand van nestbouw als een koe van algebra. Misschien dus niet slecht dat er af en toe een duivenei op de grond pletst of dat een dom duivenjong gepakt wordt door een ekster of een kraai.

Want die durven wél in de drukte komen. Anders zaten we tot over onze oren onder de houtduiven.

Zie ze daar waggelen. Er is niks schuws meer aan, aan de houtduif. Ze hebben hun schuchtere mantel afgeworpen en hun macho-hemd aangetrokken. Hun priemende dolle oogjes bekijken de ste-

nen wereld door een bezitterige bril. Ze doen in de stad alsof het allemaal van hen is. Ze gedragen zich even aanstellerig als dwaze pubers, even autoritair als een dolle erfhond.

Gij toerist, uit de weg. Ik loop hier ook. Gij buschauffeur, stop met claxonneren. De baan is evengoed van mij. Gij met uw elektrische fiets, gij moet remmen voor mij. Want ik ben de bosduif. Ik ben hier *the boss*.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM

Columba palumbus

WAAR KAN JE ZE ZIEN?

De houtduif is de grootste en ook de meest voorkomende duif van België en Nederland. Je ziet ze zowel in steden als op het platteland. Meestal zijn ze op de grond naar voedsel aan het zoeken of zitten ze in een boom luid te koeren.

WANNEER KAN JE ZE ZIEN?

Houtduiven zie je het hele jaar door. Een klein deel trekt weg naar Frankrijk en Spanje. In de winter komen er ook houtduiven bij uit Duitsland en de Scandinavische landen.

GELUID

Regel nummer één

DE GAAI

Overal heb je regeltjes. Stop voor een rood licht. Wees lief voor elkaar. Betaal je belastingen. En luister twee keer naar vogelzang vooraleer je zegt welke vogel het is. Die laatste is voor mij regel nummer één bij het vogelen. Zo geef ik het ook mee in mijn vogelcursus: ‘Twee keer kijken en twee keer luisteren!’ Want je weet nooit met die geniepige vogels. Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is, maar je hebt overal wel notoire na-apers die zich geen bal aantrekken van wat ze op de vogelzangschool geleerd hebben. Die fluiten gewoon alle wijsjes die ze van een ander gehoord hebben. De spreekwoord is zo’n eerste klas imitator, de illustere bosrietzanger ook. En dan heb je de Vlaamse gaai, die zelfs doorgewinterde vogelaars op het verkeerde been zet.

De Vlaamse gaai is trouwens niet meer Vlaams. In 1999 stelde de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna als officiële naam gaai vast voor de soort *Garrulus glandarius*. Gedaan met al dat Vlaams gedoe, hadden ze misschien gedacht. Die gaai komt in heel Europa voor, niet enkel in Vlaanderen. De ‘Vlaamse’ verbinding was volgens de commissie misleidend. In 2015 werd de aangepaste officiële lijst van Nederlandse vogelnamen gepubliceerd en daarmee was de wijziging definitief. De ‘Vlaamse’ gaai was uitgestorven.

Dat Vlaamse van de gaai is trouwens al eeuwenoud, de Nederlandse naturalist Houttuyn had het in 1762 al over *Vlaamsche Gaaijen*. Op websites lees je wel eens dat dit een foute vertaling zou zijn van het Franse *gai flammant*, een vlamme gaai – waarbij het vlamme dan slaat op het roodbruine verenkleed. Maar in het Frans komt er niks *flammant* aan te pas bij de gaai, dus dat zou niet kloppen. Maar waar komt het Vlaams dan wel vandaan?

Nederlanders en Vlamingen: het is altijd dolle pret. We maken schunnige grappen over mekaar, we houden de stereotiepe beelden levend. Vlamingen eten frieten, in Nederland is het *patat*. In Antwerpen bestel je op een terras een appelsap, in Den Haag is het een *jus d’orange* van appel. Wij Vlamingen lachen met hen, zij Nederlanders lachen met ons. Dat is altijd al zo geweest, en dat is met de Vlaamse gaai niet anders.

Tijdens stevige winterperiodes kunnen er soms hele invasies van gaaien onze landen overspoelen. Ze komen dan van overal tegelijk en soms uit alle richtingen. Vooral in Zeeland had men in de middeleeuwen het idee dat al die gaaien uit Vlaanderen moesten komen. In sommige delen van Nederland worden gaaien om diezelfde reden soms Spaanse eksters genoemd – een groot deel van Vlaanderen was ooit bezet

door de Spanjaarden. Dat kan dus een reden zijn voor die ‘Vlaamse’ stempel: in Nederland dacht men domweg dat al die gaaïen uit Vlaanderen kwamen. Een andere optie was dat simpele en afgunstige Nederlanders het mooi gekleurde verenkleed van de gaai vergeleken met de flamboyante en snobistische kledij van de gegoede Vlaamse burgerij. Jaloezie als inspiratie voor een vogelnaam. Het moet kunnen.

Want Vlaams of niet: gaaïen blijven een knappe verschijning. Met hun roestbruine kleed, de witte vlek op de stuit en de pauwblauwe veertjes op de vleugels: het zijn fancy beesten. Ze hebben een deftige zwarte snor en als ze opgewonden of kwaad zijn, kunnen ze hun kopveren opzetten en zien ze eruit als een plechtige punker.

Hun mooie verentooi staat in schril contrast met het geluid dat ze maken. Ze krijsen, ze schreeuwen, ze maken vreselijk lawaai. Jagers zien gaaïen niet graag, want hun krijsende roep geldt als verwittiging voor alle vogels: ‘Let op, ze komen ons afknallen.’ Dat kenmerkende roepen komt ook tot uiting in hun wetenschappelijke naam: *Garrulus glandarius* betekent ‘babbelzieke eikenplanter’ – ze stoppen eikels in de grond als wintervoorraad en vergeten die soms terug op te graven. Zo’n gaai werd in de middeleeuwen soms als kooivogel gehouden omdat je die – net als z’n neef, de ekster – makkelijk kon laten babbelen en snateren. Want vergis je niet, gaaïen zijn zangvogels en kunnen ook een aardig mondje (bekje?) zingen.

Al zijn het vooral eersteklas imitatoren die zonder schroom andere vogels nadoen. Die roep van een scholekster die ik dit voorjaar hoorde, kwam niet van een overvliegende

vogel maar van een gaai die doodleuk op een telefoondraad zat en die scholekster-roep nabootste. Die grote bonte specht die daar zit te roepen, is dat wel een grote bonte specht? Klinkt die zanglijster wel écht als een zanglijster? Soms mag je doen zoals Windows en jezelf afvragen: ‘Ben je wel zeker?’

Als je de jankende roep van een buizerd of een andere roofvogel hoort, moet je absoluut regel één volgen. Want gaaïen zijn eersteklas pestkoppen die zowel andere vogels als vogelaars graag op een verkeerde poot zetten. Wie de miauwende kattenroep van een buizerd hoort in een boom, gaat best voorzichtig op zoek naar de bron van het geluid – waarbij je vermoedelijk al snel een geniepige gaai ziet wegvliegen, met fonkelende oogjes en een tekstballonnetje met ‘mwuhahahahaaa!’ achter zich aan. Er zijn verschillende theorieën waarom gaaïen de roep van roofvogels imiteren: ze zouden er andere kleine vogels mee wegjagen zodat zij zélf met hun voedselvoorraad kunnen gaan vliegen. Misschien doen ze een buizerd of een havik na om te checken of er wel een échte buizerd of havik in de buurt antwoordt – want haviken in het bijzonder hebben wel eens gaai op het menu staan. Of misschien zijn het gewoon slimme grapjassen die graag de pestvogel uithangen.

Wees dus niet te naïef als je in een dichte naaldboom de schrille roep van een middelste bonte specht hoort en die vol overtuiging op de website van Waarnemingen (waarnemingen.be) zet. Let op als je vogelgeluiden-app met 100% zekerheid zegt dat er een buizerd of een havik in die boom zit te janken. Je mag zélf ook nog nadenken en jezelf afvragen: kan dat wel? Denk aan regel één. Want je weet nooit met die geniepige gaaïen.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM

Garrulus glandarius

WAAR KAN JE ZE ZIEN?

Gaaïen broeden vooral in bossen, in kleinschalig landbouwgebied en in parken. Ze hebben graag eiken en beuken in de buurt omdat ze in de herfst de eikels en beukennotjes eten. Vroeger was de gaai een echte bosvogel, maar je ziet ze steeds meer in stadsparken en tuinen.

WANNEER KAN JE ZE ZIEN?

In onze gebieden blijven de gaaïen meestal in hun broedgebied. Tijdens strenge winters in Noord- of Oost-Europa kunnen er hele invasies van gaaïen naar ons land komen: dan zie je tijdens onze winter meer gaaïen dan in de zomer.

GELUID

Haat en liefde

DE HUISMUS

Haat en liefde, soms liggen ze dicht bij mekaar. Een haat-liefdeverhouding is vermoeiend, hartstochtelijk, afgunstig. Je bent voor en tegen tegelijk. *Love it or hate it*. Of allebei tegelijk. De mens heeft zo'n verhouding met de mus. Nou ja, met de huismus eigenlijk, want dat is de mus die we het beste kennen. Er is ook nog de ringmus, het (bij ons dan toch) zeldzamere neefje van de huismus. Die komt vooral voor op het platteland, en heeft een chocoladebruin petje op. De mannetjeshuismussen hebben een grijs toupetje, de miss huismus is wat schraler van kleur.

Ze wonen al meer dan tienduizend jaar bij ons, die huismussen. Sinds de opkomst van de landbouw hebben ze de liefde voor de mens ontdekt – samen met graanvelden uiteraard, waar ze letterlijk graag een graantje van meepikten. Huismussen hebben in die duizenden jaren geleerd dat de mens nog wel een leuke soort is waar mee samen te leven valt. Mensen zorgen voor onderdak onder slordige dakpannen, eten op graanvelden en beschutting in tuinen.

Huismussen vind je tegenwoordig overal ter wereld. De Amerikaanse kolonisten hadden de *American Acclimatization Society* die ernaar streefde om zoveel mogelijk Europese fauna en flora in hun nieuwe land in te voeren 'voor hun mogelijke nut en tot bijdrage

aan de sfeer in het land'. Huismussen zijn er ingevoerd in 1852, maar tegenwoordig worden ze in sommige staten beschouwd als 'een pest'. Mussen tjlpen enthousiast in de bomen van Hawaii en in Nieuw-Zeeland, in de palmbomen van Cuba en rond deftige huizen in Zuid-Afrika.

Ook bij ons vormden ze overal een vertrouwd beeld en kregen ze koosnaampjes: ze waren *Jantje Mus* en *Klein Jefke*. De meest bekende straatmus was Édith Piaf, die eigenlijk Édith Giovanna Gassion heette. De Franse naam *piaf* betekent 'kleine mus'. Dat sloeg zéker niet op haar zangtalent maar wel op haar kleine gestalte: ze was maar een meter en een half. In Vlaanderen hebben we dan weer een bekende televisiemus. Op de televisiezender BRT was tussen 1983 en 1991 het kinderprogramma *Plons, de gekke kikker* te zien; de commerciële zender VTM zorgde van 1989 tot 1991 met *Tjilp de Mus* voor een laaiend enthousiaste tegenhanger. Het Vlaamse volk kende de mus weer.

Al was die mus niet altijd onze beste kameraad. Dat heb je met liefde en haat. Bij ons kende de mussenhaat een hoogtepunt door de schuld van een vulkaanuitbarsting. Op 10 april 1815 knalde de Indonesische Tambora-vulkaan een heel eiland naar de verdoemenis. Het was de zwaarste vulkaanuitbarsting van de moderne tijd. Miljoenen

tonnen stof en as kwamen in de atmosfeer terecht en zorgden er jarenlang voor dat er minder zonnestralen doordrongen op aarde en dat er wereldwijd oogsten mislukten. In Europa had men in die tijd totaal geen idee wat er aan de andere kant van de wereld gebeurde en men zocht een gewillige zondebok voor de mislukte graanoogsten. Mussen waren daarbij een gemakkelijk doelwit. Men zag ze overal rond de akkers en de graanvelden, zij moesten wel de oorzaak zijn van de graantekorten.

Zogenaamde ‘mussengilden’ bestonden al eeuwenlang in Europa, en ook in die tijd vierden ze hoogtij. Het waren verenigingen die speciaal opgericht waren om mussen en ander ‘ongedierte’ te verdelgen. Die gilden organiseerden wedstrijden, feesten en kermissen, met een duidelijk hoofddoel: dood aan de mus. In heel Europa werden huismussen en ringmussen met miljoenen verdelgd.

Ook in China waren ze op een bepaald moment geen mussenfan. In de late jaren 50 van de vorige eeuw besliste Mao met ‘De Grote Sprong Voorwaarts’ dat alle mussen – zowel huismussen als ringmussen – uitgemoord moesten worden, omdat die ‘het graan opeten dat voor het Chinese volk bestemd is’. De plichtsbewuste bevolking deed enthousiast haar best om de mussen uit te moorden: ze werden uit hagen en bomen verjaagd, nesten werden vernietigd en slaappleatsen werden met veel lawaai verstoord tot de mussen dood neervielen. Kinderen moesten dagelijks minstens twee mussen aan een touwtje meenemen naar school om de Grote Roerganger blij te maken met, ha, een dooie mus. Maar een paar jaren later zaten ze in China met een gruwelijk pro-

bleem. Door het gebrek aan mussen waren er gigantisch veel insecten, die vrij spel kregen en oogsten totaal naar de vernieling knabbelten – waarop de ergste hongersnood in de geschiedenis van de mensheid plaatsvond, met miljoenen doden. Dat heb je met ecologisch evenwicht: neem er één schakel uit en het spel is om zeep.

Want het klopt wel dat mussen notoire zaadeters zijn die zich tegoed doen aan graantjes en onkruidzaden en ander plant-aardig spul, maar de jonkies worden wél gevoed met insecten omdat dat voedsel beter verteert en een hogere eiwitinhoud heeft. Iedere fitnessganger weet dat je eiwitten nodig hebt om spieren op te bouwen en die zitten meer in dierlijk materiaal dan in graantjes en zaden.

Da’s ook een van de redenen waarom het momenteel niet goed gaat met de mus. Er zijn veel minder insecten dan vroeger, dus de kindertjes krijgen niet voldoende te eten. En onze tuinen zijn er ook anders gaan uitzien. Want wees nu eerlijk. Een tuin in een voorstad of in een deftige woonwijk is tegenwoordig soms even monotoon als een groene betonvlakte en bevat evenveel leven als een linoleumvloer. Alles moet strak en proper, zonder al die vieze onkruiden en stomme wilde bloemen in het gazon. We sluiten onze tuinen liever af met een houten schutting of zo’n gruwelijk grijs feesttentdoek tegen een metaaldraad dan dat we een heerlijke levende haag laten groeien waar die mussen zich in kunnen verstoppen, ‘want weet u wel hoeveel vuiligheid dat geeft, meneer?’

Misschien zijn we dus minder mussenfan dan we denken. We laten ze niet meer nesten

in onze goed geïsoleerde huizen of scharrelen in onze biljartlakentuinen. Al doen we ieder jaar wél nog gretig mee met de huismussentelling en zien we dat er blijkbaar toch nog mussen zijn. Maar het is niet omdat je vier, vijf mussen in je tuin ziet, dat het nog altijd goed gaat. Huismussen zijn kuddebeesten. Ze hebben graag elkaars gezelschap en ze broeden in kolonies. Met vier, vijf mussen is het maar een saaie, doodse boel. Vergelijk het met een voetbalploeg: met één of twee spelers minder kan je ook nog aan de bak komen, maar op een bepaald moment kom je aan een kritisch punt waarop je als team geen enkele kans meer maakt om te scoren, laat staan om je deftig te verdedigen. Vier voetballers winnen geen Champions League, vier mussen redden het niet in de wrede mussenwereld.

Misschien hoeft niet iedereen een uitbundige voetbalfan te zijn. Maar het is jammer dat we niet allemaal mussenfan zijn.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM

Passer domesticus

WAAR KAN JE ZE ZIEN?

Huismussen vind je overal waar mensen zijn en waar ze voldoende beschutting hebben: tuinen met struiken, rommelige hoekjes, in landbouwgebieden met akkers en vee en tuinwijken met voldoende beschutting.

WANNEER KAN JE ZE ZIEN?

Huismussen blijven het hele jaar door in hun kolonie.

GELUID

